

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vzdělávací obor: Výtvarný obor**

Vzdělávací oblast Umění a kultura je realizována v předmětu Výtvarné umění a ve volitelném předmětu Seminář výtvarného umění.

Vyučovací předmět Výtvarné umění realizuje vzdělávací obsah Výtvarného oboru a rozvíjí průřezová témata Mediální výchova, Environmentální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Předmět Výtvarné umění se zabývá procesem obrazové tvorby, obrazového vnímání a užívání vizuálně obrazných znakových systémů k poznání a komunikaci.

Předmět: Výtvarné umění**Charakteristika vyučovacího předmětu:****Obsahové vymezení**

Vyučovací předmět Výtvarné umění rozvíjí abstraktní myšlení a výtvarné dispozice studentů. Sleduje vznik a vývoj jazyka vizuálně obrazné řeči jako komplexu vizuálních znakových systémů, reflektuje vztah tohoto obrazného jazyka k dalším způsobům a prostředkům lidského poznání a komunikace. Mimořádný důraz je kladen na proces diferenciaci vizuální citlivosti vedoucí k rozšiřování schopnosti vnímat a pojmenovávat vizuální kvality, jejich kombinace a elementy.

Výuka předmětu vede studenty k tvůrčím a explorativním dovednostem, utváří vztah studentů ke kulturnímu dědictví nejen výtvarného umění, ale i k užité tvorbě, lidovému umění a životnímu prostředí.

Obsahové vymezení je určeno 3 základními okruhy: 1. tvorba – vlastní výtvarné činnosti studentů, 2. percepce – uvědomění si funkce umění v lidské kultuře, seznamování se s problematikou vizuální kultury a výtvarného umění, 3. umění jako obraz své doby – osvojení si základních informací o vývoji výtvarného umění.

Časové a organizační vymezení:

Předmět Výtvarné umění je zařazen v prvním a druhém ročníku s dvouhodinovou dotací týdně. Ve čtvrtém ročníku mají studenti možnost vybrat si jednoletý volitelný seminář v rozsahu dvou hodin týdně, jejichž náplň souvisí se vzdělávací oblastí Umění a kultura a průřezovými tématy Mediální výchova, Environmentální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Výchovné a vzdělávací strategie*Kompetence k učení:*

- o učitel vede žáka ke studiu a orientování se v odborné literatuře.
- o učitel motivuje žáka ke tvořivé a koncentrované práci s myšlenkovými asociacemi.
- o v hodinách předmětu Výtvarné umění učitel vede žáky ke srovnání kontextu dobových a kulturních parametrů.
- o v pozici diváka uměleckého díla učí učitel žáka rozpoznat a obhájit svůj podíl na jeho interpretaci.

Kompetence k řešení problémů:

- o učitel vede žáky k cílevědomé analýze, ke schopnosti aktivní integrace myšlení, prožitku a vnímání.
- o učitel vede žáka k hledání originálních přístupů v tvorbě.

Kompetence komunikativní:

- o učitel požaduje po žácích přesné a správné formulování odborných dotazů.
- o učitel vede žáky k formálně správnému odbornému vyjadřování při písemném i mluveném projevu.
- o učitel učí žáky svobodně vyjadřovat vlastní zážitky a otevřeně komunikovat o společně sdílených obsazích.
- o učitel rozvíjí u žáků schopnost tvořivě experimentovat a tyto experimenty na různých úrovních reflektovat.

Kompetence sociální a personální:

- o učitel žáka učí otevřenosti k dosud neznámému, k překonávání stereotypů dosavadního vlastního nahlížení, k odhalování dosud neuvědomělých pocitů a zážitků.
- o učitel se snaží vést žáky k vlastnímu zážitku a k vlastní tvůrčí činnosti.
- o učitel vede žáky k aktivní spolupráci v projektových týmech.

Kompetence občanské:

- o učitel vede žáka k individuálnímu projevu, a zároveň ke schopnosti konfrontovat se s názory spolužáků a učitele.

Kompetence k podnikavosti:

- o učitel vede žáka k rozvoji osobních předpokladů v souvislosti s budoucím profesním zaměřením.
- o učitel motivuje žáky k zapojení se do předmětových soutěží, k možnosti podílet se na tvorbě zázemí a prostředí školy

Kompetence digitální

- o žák získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- o žák vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků

Zabezpečení výuky žáků se speciálními potřebami

- o učitel reflektuje individuální potřeby těchto žáků.

Zabezpečení výuky nadaných žáků

- o nadané žáky učitel vede s pečlivým přihlédnutím k jejich dosavadnímu individuálnímu vývoji.

Výstupy ŠVP	Učivo téma	Konkretizace	Průřezová témata, souvislosti, metody
1. ročník			
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže tvůrčím způsobem pracovat s různými vyjadřovacími komponenty (hmota, barva, prostor, struktura..) • poznává a používá výtvarné postupy při svém výrazovém projevu • poznává různé druhy linií a jejich výrazové možnosti • užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném a v prostorovém výtvarném rámci <ul style="list-style-type: none"> • ovládá principy kompozice výtvarného díla jako součást tvůrčího procesu • učí se základní kompoziční rozvržení ve všech oblastech výtvarného umění • dovede rozvinout svou fantazii a výtvarně se vyjádřit podle svých pocitů <ul style="list-style-type: none"> • umí pracovat se svými zážitky a převádět je do podoby výtvarného vyjádření • pozná smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření 	<ul style="list-style-type: none"> • prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, textury <ul style="list-style-type: none"> • typy vizuálně obrazných vyjádření; otázky formy a obsahu vizuálně obrazných systémů • počátky výtvarně vizuálních projevů – pravěké umění a jeho interpretace archetyp – konkrétní příklady <ul style="list-style-type: none"> • spektrum výrazových prostředků (plošný, plastický, rytmický, dekorativní...) • starověké kultury a jejich umění – fenomén času, kult smrti a věčnosti – starověké stavby a jejich výtvarná problematika • vztah materiálu a kompozice • antické umění – od schématu k řeckému ideálu • řecké a římské umění, souvislosti a vztahy – tisíciletá inspirace • vývoj zobrazovacích metod v umění 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompoziční principy (např. dominant, subdominant, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez, kontrast, harmonie) • Jednota výtvarného, estetického a matematického řádu (výtvarná geometrie ulit – spirály, labyrinty, ornamenty, fraktály) • Různé typy zobrazení a jejich historické souvislosti (rovnoběžné promítání, pohledy, pásová a hieratická perspektiva, kompozice, vícehledové zobrazení, průřezy prostorem <ul style="list-style-type: none"> • Základní stavební prvky architektury (např. římsa, okno, portál, sloup, mozaika) 	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i> <i>Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i></p> <p><i>M – geometrie – proporční teorie antiky, zlatý řez – kompoziční řešení</i> <i>Bi – lidské tělo – proporce</i> <i>ZSV – antická filozofie – odkaz na tento způsob myšlení – číslo, řád, kosmos</i> <i>Čj – antická literatura a divadlo</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> • zná a umí rozluštit výtvarný jazyk různých vizuálních médií • dokáže kresbou vystihnout tvar, strukturu materiálu – zvládne náročnější práce s linií – plošné vyjádření linie • pracuje přirozeně s barvou při modelaci, srovnává různé malířské postupy a umí charakterizovat barevnou symboliku pro vybraná období • vysvětlí umělecký znakový systém a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční <ul style="list-style-type: none"> • nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro vlastní tvorbu 	<ul style="list-style-type: none"> • zrození evropského umění – románská syntéza • klášter, stavební uspořádání, vztah řeholí a stavebních typů • rozdíly mezi estetickým a mimoestetickým vnímáním • praktická, náboženská a estetická funkce umění • gotický sloh jako specifický evropský sloh – gotické stavitelství, tzv. krásný sloh – stylizace, odhmotnění, vertikalismus • kompozice výtvarného díla, ikonografie <ul style="list-style-type: none"> • estetická a umělecká hodnota; krása, ideál, obecná východiska vkusu • důvěra ve smysly a rozum – od objektivitu k subjektivitě • renesance a manýrismus <ul style="list-style-type: none"> • umění jako iluze světa – baroko a jeho slohové proudy, odlišné podoby barokního umění • světlo – metafora duchovnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter a psychický účinek barev, jejich symbolické významy (tón, jas, pestré a lomené barvy, míchání barev, barevný kontrast a harmonie, přírodní a syntetická barviva) • Dostupné zobrazovací prostředky, přírodní a umělé materiály, přístupy pro vlastní vyjádření • Možnosti zobrazení přírodních tvarů – stavba, barva, povrch, struktura, různé transformace – stylizace, deformace tvarů, transpozice a nadsázka barev <ul style="list-style-type: none"> • Práce se světlem a barvou v konkrétním prostředí a prostoru (paprsek, stín, osvětlení tváře), historické paralely – sfumato, šerosvit, temnosvit 	<p><i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Žijeme v Evropě – evropské a kulturní kořeny a hodnoty: křesťanství, demokracie, věda, právo, umění a hospodářství</i></p> <p><i>Přesahy:</i></p> <p><i>ZSV – estetika a duchovnost ve středověkém období – filozofické předpoklady</i> <i>D vývoj středověku – od románského slohu k počátkům renesance</i></p> <p><i>Dě – vztah k umění na dvoře Rudolfa II. Mzákladní geometrické tvary a jejich průniky ZSV – krása, kýč, vkus – vliv společenskohospodářských aspektů</i></p> <p><i>Přesahy:</i> <i>Fy – zrcadlový odraz, optické klamy a iluze D – období reformace a protireformace – osvěcenství</i> <i>M – konvexní a konkávní prostor, křivky, deformace a průniky, stereometrie</i></p>
2. ročník			
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném vyjádření, a uspořádání prvků v prostorovém vyjádření • zobrazuje svou fantazii i životní zkušenosti • diskutuje o obsahu svých děl • rozvíjí spolupráci a komunikaci 	<ul style="list-style-type: none"> • uspořádání objektů do celků – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření <ul style="list-style-type: none"> • výtvarné barevné vztahy (podobnost, kontrast, rytmus/, jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru • umění 19. stol. – srovnání klasicismu a romantismu • realismus a jeho reflexe v krajinomalbě • otázky historismů, eklekticismus 	<ul style="list-style-type: none"> • Sledování, dokumentace a prezentace proměny vlastního výtvarného vývoje (archiv, portfolio, dokumentace, výstavy) • Spoluvytváření koncepce výtvarného řešení jednotlivých prostor školy a jejího okolí – instalace objektů 	<p><i>Environmentální výchova – Člověk a životní prostředí – umělé materiály – syntetické barvy, plasty – recyklace, ochrana životního prostředí</i></p> <p><i>Přesahy:</i> <i>M ornament – geometrické tvary a jejich multiplicita, variace a opakování</i> <i>ZSV – barvy, tvary a materiály kolem nás – estetická hodnota věcí – masová kultura – problematika konzumní společnosti</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> • dovede rozvinout svou fantazii a výtvarně se vyjádřit podle svých pocitů a nálad na základě citového prožitku • je schopen hodnotit, obhájit a zdůvodnit vlastní uměleckou výpověď • pozoruje a srovnává tvary prostorových objektů, užitkových předmětů, a pokouší se je výtvarně vyjádřit v ploše • modelování vytváří prostorové objekty na základě představ a fantazie • rozeznává schémata grafické komunikace; • hledá a nalézá vhodné prostředky pro svá vyjádření na základě smyslového vnímání. • chápe spojitost výtvarného umění s jinými oblastmi, umění vnímá jako kulturní bohatství své země, orientuje se ve významných kulturních cílech a v památkách, uvědomuje si jejich potřebnou ochranu • využívá znalosti aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy 	<ul style="list-style-type: none"> • prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s obrazy – interpretace a parafráze v umění; akční tvar malby a kresby • kořeny a vývoj abstraktního umění – expresivní a racionální tendence – interpretační a klasifikační hlediska • konkrétní formy v umění 20. stol. – konceptuální vize kubismu a její následovnici • uplatňování subjektivity, kreativity a originality • manipulace s objektem a jeho umístění v prostoru, pohyb těla a figurativní proudy v umění 20. stol. • mezi oborové přesahy „cross over“ – umění akce performance, happeningy 	<ul style="list-style-type: none"> • Poznání a zvládnutí vybraných výtvarných technik, manipulace s objekty, tvorba symbolických obsahů na základě asociativity celků a částí • Výrazové prostředky a jejich různé transformace – otisky, dekalk, frotáže, asambláže • Vztahy vlastního těla a prostoru (fáze pohybu, tanec, sport, pantomima, gesta), estetika pohybu, tělo a pohyb v umění • Práce s novými médii – videozáznam, manipulovaná fotografie, zvukové instalace 	<p><i>Mediální výchova – Média a mediální produkce – grafická komunikace a reklama</i></p> <p><i>Přesahy:</i> <i>Fy – barevné spektrum světla</i></p> <p><i>Multikulturní výchova – základní problémy sociokulturních rozdílů – rozrůzněnost v regionech ČR – multikulturní společnost</i></p> <p><i>Přesahy:</i> <i>PC – techniky plastického vyjadřování(3D programy a tvorba/ OSV – osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání psychologie</i></p> <p><i>Přesahy:</i> <i>ZSV – svět člověka, umění – etnické a krajové zvláštnosti – kulturologie</i> <i>ZSV – umění jako lék – psychoterapeutické využití barev a jiných výtvarných forem</i></p> <p><i>Výchova k myšlení v souvislostech evropských a globálních – globalizace a kulturní změny, lokální kulturní prostředí v procesu globalizace</i> <i>Mediální výchova – účinky mediální produkce a vliv médií, role médií v moderních dějinách – nová média a umění</i> <i>Čj – postmoderní literatura, komiks, brak</i> <i>HV – využití nehudbních zvuků – konkrétní a elektronická hudba – ve výtvarném umění(zvuková instalace, umění akce/,</i></p>
--	---	---	---

